

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Rutschem ve věci

žalobců:

- a) K. K.
- b) A. K.
- c) A. K.
- d) nezl. M. K.
- e) nezl. A. S.
- f) nezl. M. S.
- g) nezl. N. K.

zastoupeni Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou
se sídlem U Soudu 388/1, Hradec Králové

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ve věci mezinárodní ochrany ze dne 15. února 2022, č. j. OAM-605/ZA-ZA12-P10-2021, č. j. OAM-606/ZA-ZA12-P10-2021 a č. j. OAM-604/ZA-ZA12-P10-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. února 2022, č. j. OAM-605/ZA-ZA12-P10-2021, č. j. OAM-606/ZA-ZA12-P10-2021 a č. j. OAM-604/ZA-ZA12-P10-2021 se ruší a věci se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a vymezení věci

1. Shora označenými rozhodnutími žalovaného byly opakované žádosti žalobců o udělení mezinárodní ochrany posouzeny jako nepřipustné podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany byla podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavena.
2. Žalobci namítali, že žalovaný provedl nedostatečné dokazování. Žalovaný dospěl k názoru, že události v Kazachstánu z ledna 2022 nesvědčí o tom, že by jejich strach z pronásledování z důvodu jejich náboženského vyznání byl odůvodněný. Žalobci však tvrdí, že žalovaný tento názor opírá o informace vztahující se k roku 2020, s jedinou výjimkou, a to zprávy ČT24 o událostech v Kazachstánu z ledna 2022, které bez dalšího označil za pouhý občanský politický protest. Podle žalobců se žalovaný nezabýval dopadem daných událostí na život muslimů v Kazachstánu, a to i přestože prezident Kazachstánu označil protestující za teroristy a naznačoval jejich propojení s radikálními islamistickými skupinami.
3. Podle žalobců vycházel žalovaný při hodnocení situace v Kazachstánu ze zprávy vydané Komisí Spojených států amerických pro svobodu a vyznání. Ta se ale dle tvrzení žalobců vztahuje k roku 2020.
4. Žalobci pak navrhli jako důkazy svých tvrzení o zhoršující se situaci v Kazachstánu článek z webu reliefweb.int o protestech z ledna tohoto roku a dále zprávu z webu forum18.org z 5. 1. 2022 o přijaté novelizaci zákona o náboženství, jež má mít nepříznivé důsledky na život muslimů v Kazachstánu.
5. Po spojení věcí pak o žalobách proti shora citovaným rozhodnutím nejprve rozhodl Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 26. 7. 2022, č. j. 30 Az 2/2022-68 (dále také jen „původní rozsudek“), kterým žaloby zamítl. Tento rozsudek byl ke kasační stížnosti žalobců zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2022, č. j. 5 Azs 246/2022-49 (dále také jen „zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu“). Nadepsanému krajskému soudu v něm bylo vytknuto, že nepostupoval v intencích judikatury (např. rozsudky ze dne 28. 8. 2013, č. j. 4 Ads 67/2013-21, ze dne 29. 3. 2013, č. j. 4 Ads 109/2012-69, ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 As 107/2008-100) týkající se ustanovení § 42 odst. 2 a § 49 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „s. ř. s.“). Krajský soud měl pochybit, pokud k nařízenému jednání předvolal žalobce pouze skrze jejich zástupkyni s upozorněním, že předvolání platí i pro žalobce. Ve světle uvedené judikatury nicméně nemohlo takové předvolání dle Nejvyššího správního soudu obstát. Oporu pro postup zdejšího soudu neposkytovaly ani zvláštní ustanovení k soudnímu přezkoumání rozhodnutí žalovaného ve věcech mezinárodní ochrany dle § 32 a násl. zákona o azylu. Na uvedených závěrech nemohlo nic změnit ani tvrzení zástupkyně žalobců, že se neúspěšně pokusila jim předvolání k soudu přeposlat, a to zvláště za situace, kdy ve spisu nebyl k dispozici doklad o tvrzeném uložení zásilky na poště. Navíc krajský soud na daném jednání provedl žalobci navržené důkazy, k nimž se však žalobci v důsledku pochybení v doručování neměli možnost vyjádřit.
6. Zbývá pouze zmínit, že po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu se žalobci ani žalovaný k věci nikterak nevyjádřili. Ze strany žalobců byl soudu doručen pouze

návrh na doplnění dokazování, jemuž se zdejší soud bude věnovat níže v bodech 17, 18 a 19.

7. Krajský soud na základě shora uvedeného opětovně nařídil ve věci jednání, na které žalobce řádně předvolal dle pokynů Nejvyššího správního soudu, celou věc poté znovu přezkoumal a vyhodnotil ji tak, jak uvedeno níže.

II. Jednání soudu

8. Po zahájení jednání dne 29. 11. 2022 seznámil soud přítomné s podstatnými okolnostmi projednávané věci. Poté shrnul obsah zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu. Rovněž seznámil účastníky se skutečností, že vady ohledně předvolání účastníků vytýkané Nejvyšším správním soudem se podařilo odstranit.
9. Následně ustanovená zástupkyně žalobců odkázala na znění žalob a zmínila, že žalovaný se nevypořádal zejména s otázkami důvodnosti podaných žádostí o azyl a vyslovil, že tyto žádosti jsou nepřipustné, byť jsou žalobci přesvědčeni o tom, že události, které nastaly v Kazachstánu, odůvodňují meritorní projednání jejich opětovných žádostí o azyl. Také uvedla, že žalobci na svých žalobách stále trvají.
10. Poté se k věci vyjádřila pověřená pracovnice žalovaného. Ta odkázala na obsah napadených rozhodnutí a obsah vyjádření k žalobám. Dále také zdůraznila dvě skutečnosti, za prvé to, že náboženství, které žalobci vyznávají, není v rámci Kazachstánu registrováno a s tím je třeba k němu přistupovat. Pokud by bylo registrováno, mělo by jistě zcela jiný průběh vyznávání. Za druhé zmínila, že se žalovaný podrobně vypořádal s tím, že žalobci v průběhu řízení o jejich opakované žádosti nepodali žádné nové skutečnosti, které by odůvodňovali posouzení jejich žádosti meritorně, skutečnosti uvedené v žalobě jsou z doby, kdy probíhalo správní řízení, to znamená, že tyto důkazy měly být provedeny již v tomto řízení a pokud je žalobci nenavrhli, tak neunesli důkazní břemeno. Důkazy posunuté až do soudního řízení jsou tak z jejího pohledu irelevantní. Souhlasila se závěry krajského soudu, které již učinil v průběhu předchozího řízení, podle ní Nejvyšší správní soud zrušil původní rozsudek pouze z procesních důvodů.
11. Soud následně přistoupil k dokazování. Nejprve provedl důkazy navrženými články, konkrétně pod názvy Kazachstán: Změna zákona zvětšuje překážky konání náboženských akcí z webu www.forum18.org a Za nepokoje v Kazachstánu z webu www.reliefweb.int. Důkazy byly provedeny konstatováním podstaty uvedených článků, jež soudu poskytla ustanovená tlumočnice.
12. Z obsahu článku „Kazachstán: Změna zákona zvětšuje překážky konání náboženských akcí“, soud zjistil, že dodatek zákona o náboženství zvětšil překážky pro konání náboženských setkání, mimo státem registrovaná místa modliteb. Registrované náboženské komunity, jež budou chtít konat poutě nebo akce mimo své registrované místo bohoslužeb, k nim budou nuceny dopředu získat souhlas. V minulosti již bylo za modlitební setkání nebo náboženské rituály konané bez státního souhlasu uděleno nejméně 15 pokut. Dále informační materiály s náboženským obsahem podléhají státní cenзуře, distribuce náboženských symbolů, obrázků či šperků byla pak povolena pouze na státem vyhrazených místech. I komunity, které existují na základě státního souhlasu, mohou konat své bohoslužby pouze na státem schválených místech.
13. Článek „Za nepokoje v Kazachstánu“ se věnuje protestům, které se v zemi odehrávaly počátkem ledna tohoto roku. Soud z něj zjistil, že tyto protesty byly motivovány inflací,

nedostatkem pracovních míst, korupcí, nespravedlností a nízkými mzdami. Protestující byli vládou označeni za teroristy a bylo proti nim tvrdě zakročeno, odhadem 12 000 lidí bylo v souvislosti s protesty uvězněno. Prezident Tokajev tvrdil, že za protesty stojí islamistické skupiny, na záběrech z demonstrací se nicméně žádné slogany či symboly patřící islamistickým skupinám neobjevovaly. Takové demonstrace se opakují častěji od roku 2014, v tomto případě ale s jejich potlačením pomohla i Ruskem vedená Organizace smlouvy o kolektivní bezpečnosti. Podle mezinárodních organizací by proběhlé násilí na demonstracích mělo být věrohodně vyšetřeno, jinak hrozí další diskriminace praktikujících muslimů a etnických menšin.

14. K těmto důkazům žalobce a) uvedl, že při lednových protestech bylo zabito 225 lidí a asi 12 000 bylo uvězněno. Ze záběrů z videí, které soudu poskytl, vyplývá, že docházelo k mučení lidí, lámali jim končetiny a týrali je, a to dokonce i občany jiných států, konkrétně Kyrgyzstánu a Uzbekistánu. Existují důkazy o tom, že k mučení lidí docházelo, že jim zapichovali jehly pod nehty, lámali kosti. Docházelo k násilnostem, táhne se to delší dobu, podle oficiálních sdělení bylo zabito jenom 14 lidí, ale podle vyšetřování novinářů a nezávislých lidí bylo zabito několik stovek lidí. Protesty byly již v prosinci 2011, kdy lidé revoltovali a vycházeli do ulic kvůli špatným pracovním podmínkám. Při prosincových demonstracích došlo k tomu, že bylo zatčeno 35 lidí, organizátorů, mučili je. Jednu mladou ženu, která byla mezi nimi, mučili věšením za hrudník, vlivem toho jí zbělaly vlasy, zestárla. To v Kazachstánu probíhá již dlouhá léta, je to i oficiálně známo, že k těmto násilnostem dochází. K mučení dochází již dlouhá léta, například jsou mučeni i lidé za odlišné názory, jiné náboženské vyznání, musejí se skrývat, aby se tomu vyhnuli a chránili své rodiny. Počty zabitých a uvězněných, které žalobce a) uváděl, jsou podle něj oficiální čísla, těch neoficiálních bude mnohem více.
15. K dotazu soudu, jak konkrétně by události, ke kterým došlo v Kazachstánu v lednu 2022, mohly ovlivnit postavení žalobců při návratu do Kazachstánu, žalobce a) sdělil, že lednová situace ukazuje, že ony (zřejmě myšleno Kazachstánské státní složky), jsou schopny učinit všechno a myslí si, že by ho uvěznily. Jednalo by se i o rodinu žalobce a), jsou schopny čehokoli, ani jeho rodinu by nenechaly na pokoji. Žalobkyně c) ke stejnému dotazu sdělila, že se bojí o celou svou rodinu, má v Kazachstánu syna, kterému hrozí nebezpečí, ale nemůže odjet. Bojí se o syna, protože má pocit, že ho pronásledují, bojí se vycházet, je pouze doma. Chce zůstat tady, do Kazachstánu nechce. Bojí se, že manžela i ji uvězní. Mají dceru, která se narodila v České republice a bojí se, že jim ji vezmou.
16. Dále soud přistoupil k provedení důkazů videozáznamy navrženými ze strany žalobců. Soud se již před jednáním seznámil se všemi osmi navrženými videozáznamy, a s ohledem na jejich podobnost a značnou délku vyzval žalobce, aby označili tři videozáznamy, jejichž obsah považují za stěžejní pro podporu svých tvrzení. Z navržených videozáznamů žalobci označili k provedení videozáznamy č. 1, č. 3 a č. 8. Ty pak soud provedl k důkazu, když byly v jednací síni promítnuty a přítomná tlumočnice sdělila soudu podstatu jejich obsahu.
17. Z videozáznamu č. 1 vyplynulo, že se jedná o rozhovor se sestrou jednoho z účastníků protestů v lednu. Ten odešel na demonstraci, ale dostal se tam do konfliktu, silně krvácel. Po odvezení do nemocnice, kde ho jen ošetřili, ho asi po dvou dnech odvezla policie. Sestra svého bratra hledala déle než týden, poté zjistila, že je uvězněn. Po získání statutu jeho obhájce ho mohla navštívit. Když s ním mluvila, řekl o jí o tom, jak je týrali a

mučili, byl ve vážném stavu, ztratil mnoho krve. Operací mu museli odstranit půlku varlete, polovinu pohlavního orgánu, měl zavedené katetry a policie, když ho odváděla, tak ho za tento katetr táhla. Poté se dostal do izolátoru, kde byl společně s dalšími asi deseti lidmi, kde jim hrozili, že je znásilní, k tomu sice nedošlo, ale hrozba se stále opakovala. Jeho stav se stále horšil, sotva chodí. Jeho sestra poslala oznámení o mučení na prokuraturu. Její bratr je v cele s dalším mužem, kterého postřelili, tomu ani nevyndali kulky z ran, rány mu začínají hnisat. Oba muži se rozhodli zahájit hladovku, aby upozornili na svůj případ. I přes oficiální oznámení na prokuraturu hovoří orgány o tom, že k týrání nedochází a stav pacientů je stabilní. Díky aktivitě jeho sestry to ale vypadá, že bude zahájeno trestní stíhání.

18. Videozáznam č. 2 popisoval situaci občana Kyrgyzstánu, který se v lednu 2022 vracel z Kazachstánu, když policisté zjistili, že je občanem Kyrgyzstánu, odstavili ho a zbili. Po převozu na policii ho zbili znovu, poté byl převezen do zařízení, kde bylo více osob, docházelo tam k násilí a všechny bili. Údery mu zlomily nohu. Po odvezení do nemocnice ho příbuzní deset dní hledali, poté zařídili převoz do Kyrgyzstánu. Na obou nohách měl otevřené zlomeniny holenních kostí. Kyrgyzstán poslal nótu do Kazachstánu, ten nicméně oficiálně neodpověděl. Na závěr videozáznam informuje o dvou zabitých občanech Kyrgyzstánu a deseti uvězněných.
19. Videozáznam č. 3 informuje skrze oficiální zpravodajství televize o tom, že Komsomolská pravda napsala, že v izolátorech (zařízení kde drží lidi) zemřelo šest osob, začíná se hovořit o nepovolených metodách vyšetřování, což by se mělo prošetřit. Oficiální úřady tvrdí, že nepovolené metody nejsou užívány masově. Bylo nicméně podáno tři tisíce trestních oznámení.
20. Žalobci se k provedeným důkazům nevyjádřili.
21. Pověřená pracovnice žalovaného následně k provedeným důkazům sdělila, že z videozáznamů není zřejmé, jak souvisí s azylovým příběhem žalobců a jak souvisí s náboženským vyznáním wahhábistů. Podle ní není zřejmá intenzita protestů, proti čemu vedou, zda-li se jednalo o jeden protest nebo více, nebo zda byla tato demonstrace povolena, či nikoliv.
22. Na závěr jednání zástupkyně žalobců uvedla, že se domnívá, že žaloby jsou důvodné, tím spíše po doplnění dokazování. Žalovaný se měl meritorně zabývat situací v zemi původu, ve vztahu k jim podaným aktuálním žádostem. Fakt, že žalovaný žádosti vyhodnotil jako nepřijatelné a s ohledem na právní úpravu se dále nezabýval jejich důvody, považují žalobci za nesprávný. Jako důvody žalob byly uvedeny náboženské důvody a ohrožení života žadatelů a omezení na svobodě. Podle ní je nutné vyhodnotit situaci v zemi původu. Lednové události byly fakticky vyvolány ekonomickými důvody, nicméně prezident Kazachstánu za iniciátory označil právě náboženské skupiny vyznávající čistý islám, mezi něž wahhábisté náleží. Z videomateriálů je zřejmé, že s těmi kdo odporují vládnímu režimu, je nakládáno v rozporu s mezinárodními úmluvami a četnost těchto případů ukazuje, že nebylo postupováno v souladu s ochranou lidského zdraví a života a jsou porušovány obecně dodržované právní normy. Za této situace mají žalobci nadále obavu, že v případě návratu budou pronásledováni. Považují žalovaná rozhodnutí za nesprávná a dožadují se toho, aby z toho důvodu byla zrušena.
23. Pověřená pracovnice žalovaného na závěr uvedla, že změna situace v zemi původu byla při jednání znázorněna jednou demonstrací z ledna tohoto roku. Z provedeného

dokazování podle ní nevyplynulo, že by se situace wahhábistů v zemi původu zhoršila. Žalobci podle ní zmínili demonstrace, které měly jiné důvody než ty, pro které se žalobci domáhají azylu, není tedy jasné, v jakém smyslu se tyto demonstrace dotýkají žalobců. Také dodala, že obava z uvěznění žalobců se ani po provedení dokazování nejeví jako opodstatněná. Odkázala také na zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu v této věci, v němž tento soud posuzoval postavení wahhábistů. V tomto rozsudku uzavřel, že v Kazachstánu musí být náboženské skupiny registrovány. Problémy věřících v Kazachstánu související s tím, že jsou členy neregistrované církve, nelze považovat sami o sobě za pronásledování ve smyslu zákona o azylu a důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Tím spíš, že je žalobce vůdcem takové náboženské skupiny, by měl respektovat zákonnou úpravu Kazachstánu a podrobit existenci jejich náboženské skupiny státem požadované registraci. Zdůraznila, že například v České republice řada činností podléhá registraci, například podnikání. I demonstrace je třeba předem nahlásit a podrobit je pravidlům, které stát vyžaduje pro konání demonstrací. Domnívala se, že situace v zemi původu se od posledního rozhodnutí vůči azylovému příběhu žalobců nezměnila žádným způsobem a nebyl tedy důvod jejich situaci meritorně posuzovat. Žalovaný tak nepochybil a to tím spíš, že i důkazy které žalobci navrhli v průběhu řízení před soudem, mohli přednést v průběhu správního řízení, v takovém případě by se k nim žalovaný vyjádřil, ale žalobci tak neučinili ani při pohovoru, ani při seznámení s podklady, kdy neměli žádné námitky. Teprve až v žalobě se ohradili vůči podkladům rozhodnutí, a to proto, že podle nich byly zastaralé. Podle ní je žalované rozhodnutí řádně odůvodněno a žalovaný nepochybil. S ohledem na to navrhla, aby žaloby byly zamítnuty.

III. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

24. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.
25. Krajský soud se věcí mezinárodní ochrany žalobců zabývá již potřetí. Předcházející rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany žalobců byla předmětem řízení vedeného pod sp. zn. 29 Az 10/2020, v němž dospěl zdejší soud k závěru o nedůvodnosti podaných žalob a rozsudkem ze dne 19. 4. 2021, č. j. 29 Az 10/2020 – 85, je zamítl. Kasační stížnost proti rozsudku v tomto řízení byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta usnesením ze dne 29. 7. 2021, č. j. 10 Azs 176/2021 – 36. Zdejší soud se poté zabýval žalobami žalobců v řízení pod sp. zn. 30 Az 2/2022, v němž žaloby proti rozhodnutí o nepřijatelnosti jejich opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu zamítl. Původní rozsudek byl zrušen zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu (v podrobnostech viz shora).
26. Důvodem původních žádostí žalobců o udělení mezinárodní ochrany byla obava z pronásledování celé rodiny z náboženských důvodů. Tato obava pramenila z toho, že žalobce a) – K. K. byl hlavním vedoucím náboženské skupiny tzv. wahhábistů. Jsou muslimského vyznání, dodržují zcela tradiční, ortodoxní islám. V „první“ žádosti uvedli, že je tato víra v Kazachstánu zakázána. Komunita věřících čítala 24 rodin, hlavní vedoucí, tedy žalobce a), vykonával vedení modliteb, řešil spory mezi členy, případně pomáhal ostatním členům organizovat sbírky, vykonával opatrovníka apod. Jejich pronásledování ze strany policie mělo začít v roce 1998, když k nim domů začali často chodit policisté, kteří se neprokázali žádným průkazem, dělat domovní prohlídky, to probíhalo někdy na denní bázi, někdy jednou za týden. Po čem policie pátrala, žalobci neví, policie ale nikdy

nic nenašla. Žalobci byli nicméně přesvědčeni, že tyto prohlídky byly motivovány jejich náboženským vyznáním. Policisté často odvezli některé ze žalobců na stanici v Kulsary, kde jim kladli otázky, např. proč nosí šátek, či jestli je někdo nutí k jejich víře. Žalobkyně c) – A. K. v důsledku stresu vyvolaném domovními prohlídkami v roce 2001 potratila, jeden z nezletilých žalobců poté od těchto událostí trpí vadou řeči. Žalobci měli obavu, že po návratu do Kazachstánu bude vedoucí skupiny věřících, žalobce a), uvězněn. Žalovaný se těmito důvody zabýval a po jejich řádném zhodnocení dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany.

27. Ze správního spisu krajský soud dále zjistil, že dne 15. 8. 2021 podali žalobci opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přičemž dne 18. 8. 2021 poskytli k podaným žádostem další údaje. Sdělili, že z Kazachstánu vycestovali dne 12. 7. 2017 letecky do Moskvy, odtud pak do Prahy. Tentýž den pokračovali v cestě autem do Švédska. V říjnu roku 2017 odcestovali ze Švédska opět do Ruska a následně se v červnu 2018 vrátili do Švédska. Ze Švédska pak byli transferováni zpět do České republiky. Dále uvedli, že nikdy předtím v Evropě nebyli. Žádosti odůvodnili náboženskými důvody, stejně tak jako žádosti původní, nicméně jako další důvod uvedli i obavu o žalobkyni g), dvoutletou N. K., u níž podle jejich názorů hrozí, že by jim byla po návratu do vlasti odebrána, a to kvůli tomu, že byli v minulosti pronásledováni.
28. Žalovaný dospěl k závěru, že uváděné motivy jsou v podstatě shodné s těmi, které žalobci uváděli již v původním řízení o udělení mezinárodní ochrany. Při posouzení žádostí o udělení mezinárodní ochrany výše jmenovaných vycházel především z jejich výpovědí, rozhodných součástí řízení k předchozím žádostem o udělení mezinárodní ochrany sp. zn. OAM-781/ZA-ZA11-P10-2018 a OAM-780/ZA-ZA11-P10-2018 a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Kazachstánu, zejména ze zprávy ČT24 o událostech z Kazachstánu v lednu 2022 a z Výroční zprávy 2021 vydané Komisí Spojených států amerických pro svobodu vyznání ve světě (USCIRF).
29. Žalobcům byla dne 31. 1. 2022 dána možnost, aby se seznámili s podklady pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu. Této možnosti využili a doplnili, že situace v Kazachstánu se nijak zásadně nezlepšuje, dle jejich prohlášení bylo zadrženo 8 000 lidí a náboženská svoboda v zemi neexistuje. Dále uvedli, že zpráva USCIRF není pravdivá, v zemi jsou zabíjeni lidé. Další doplnění dokazování nenavrhli.
30. Během jednání dne 29. 11. 2022 zdejší soud provedl důkazy navržené žalobci, tj. články z webu reliefweb.int (*Za nepokoji v Kazachstánu*) a forum18.org (*Kazachstán: Změna zákona zvětšuje překážky konání náboženských akcí*). Tyto články pojednávají jak o situaci v zemi v lednu tohoto roku, tak o změně právních předpisů týkajících se náboženství a svobody vyznání. Vyplývá z nich, že výkon náboženské svobody je v Kazachstánu do určité míry komplikovaný a že protesty z ledna 2022 byly zejména motivovány nespokojeností obyvatel s inflací, korupcí, nedostatkem pracovních míst, nízkými mzdami a nespravedlností. Soud si dovoluje odkázat na body 12. a 13. tohoto rozsudku, kde se obsahu článků podrobněji věnoval.
31. K obsahu dalších důkazů provedených při uvedeném jednání, tedy k obsahu promítnutých videozáznamů, se krajský soud podrobněji vyjádří níže.
32. Dle ustanovení § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany,

kteřou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle §11a odst. 1 zákona o azylu.

33. Dle ustanovení § 11a odst. 1 písm. a) a písm. b) zákona o azylu, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
34. Stěžejní otázkou, kterou musel krajský soud v tomto případě posoudit, tak bylo, zda skutečnosti uplatňované žalobci v řízení o jejich opakovaných žádostech o udělení mezinárodní ochrany, lze podřadit pod ustanovení § 11a odst. 1 zákona o azylu. Tedy zda se jedná o nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez vlastního zavinění žalobců předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozích pravomocně skončených řízeních. Z povahy věci přitom vyplývá, že nové skutečnosti nebo zjištění ve smyslu citovaného ustanovení musí být relevantní z hlediska mezinárodní ochrany, tj. musí svědčit o tom, *„že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a“* [§ 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu]. Novou skutečností může být i podstatná změna celkové situace v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu.
35. V souvislosti s přdestřenou právní úpravou, která na posouzení opakovaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany ve věci žalobců dopadá, považuje krajský soud za vhodné úvodem nastínit i některé závěry vyplývající z judikatury Nejvyššího správního soudu (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz).
36. Dle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, v odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost dle § 25 písm. i) zákona o azylu je správní orgán povinen uvést zdůvodněný závěr o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
37. Ve svém usnesení ze dne 16. 5. 2017, č. j. 1 Azs 57/2017 – 52, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„opakovanou žádost o mezinárodní ochranu lze věcně posoudit pouze tehdy, uvedl-li žadatel nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přitom i opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřipustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“*
38. Za vhodné považuje krajský soud připomenout i závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, dle nichž *„ustanovení § 10a písm. e)*

zákona o azylu představuje jistý filtr, jehož prostřednictvím je možné propustit do dalšího opakovaného řízení o udělení mezinárodní ochrany již jednou rozhodnutou věc. Jedná se přitom o výjimku, kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté, tzv. res iudicata, resp. v daném případě res administrata. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění obou uvedených podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu nové žádosti, jež může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí [...].“

39. Ze správního spisu krajský soud ověřil, že pokud jde o původní žádosti žalobců ve věci poskytnutí mezinárodní ochrany, jsou údaje, které o jejich obsahu uvedl žalovaný v odůvodnění napadených rozhodnutí (jakož i ve vyjádřeních k žalobě), přesné a pravdivé.
40. Stejně tak pokud jde o opakované, nyní projednávané, žádosti žalobců o poskytnutí mezinárodní ochrany ze dne 15. 8. 2021, je nutno dát žalovanému za pravdu v tom, že jako jediné důvody pro jejich podání uvedli náboženské důvody a obavu o žalobkyni g) – N. K., jež se narodila v České republice. Svůj azylový příběh přitom vztahují zejména k osobě žalobce a) – K. K., který měl být jakýmsi vůdcem menší náboženské komunity v Kazachstánu a vůči němuž zejména směřovaly represe ze strany kazašské policie.
41. Při jednání dne 29. 11. 2022 žalobci přidali argumenty tím, že vyjádřili obavu z uvěznění, a to zejména žalobců a) a c).
42. Z důkazů, které byly při jednání provedeny, tedy zejména z obsahu shora uvedených videozáznamů dle krajského soudu vyplynulo, že zákroky bezpečnostních složek v Kazachstánu jsou po nepokojích odehrávajících se v lednu tohoto roku brutální a že tam dochází k nelidskému zacházení se zadrženými osobami.
43. V reakci na tyto důkazy argumentoval při jednání žalovaný tím, že žalobci jsou členy neregistrované církve a naznačil, že řešení jejich problému by mohlo spočívat v řádné, státem schválené registraci. Dle krajského soudu sice wahhábisté nejsou registrovanou církví v Kazachstánu, jak ale naznačily provedené důkazy, represe ze strany bezpečnostních sborů Kazachstánu nesměřují primárně vůči wahhábistům, ale vůči všem muslimům obecně, není primárně rozhodné, zda se jedná o wahhábisty, či nikoliv.
44. Žalovaný rovněž namítal, že důkazy provedené v soudním řízení žalobci navrhli až právě v řízení před soudem, nikoli již v samotném správním řízení, jinak by se s nimi žalovaný jistě vypořádal v odůvodnění žalovaného rozhodnutí. Krajský soud nicméně připomíná, že správní soudy při rozhodování o žalobách proti rozhodnutím týkajícím se mezinárodní ochrany nerozhodují na základě skutkového a právního stavu ke dni vydání žalovaného rozhodnutí. V těchto případech je toto pravidlo prolomeno a správní soud rozhoduje podle stavu ke dni jeho rozhodování, a to v souladu se zásadou non-refoulement, viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005-75.
45. Žalobcům tak příslušelo právo navrhnout provedení nových důkazů až v řízení před soudem a ti této možnosti využili. Navrhli, mimo jiné, doplnit dokazování o videozáznamy, které měly dokazovat násilný postup ze strany státních složek vůči muslimům v lednu 2022, tedy po poté, co nabyla právní moci předchozí zamítavá (či

odmítavá) soudní rozhodnutí. Z provedených videozáznamů coby důkazů vyplynula skutečnost, že zákroky policie v Kazachstánu vůči demonstrantům v lednu tohoto roku mohly být zaměřeny zejména vůči muslimům. Dle závěrů žalovaného z jím provedených důkazů plyne, že při těchto protestech bylo zadrženo pouze 225 osob. Naopak důkazy provedené před soudem nasvědčují tomu, že v Kazachstánu může být mučení a nelidskému zacházení (i) z náboženských důvodů vystaveno výrazně více lidí.

46. Co krajský soud vytýká žalovanému zejména, je nedostatečné zjištění skutkového stavu v zemi původu žalobců ohledně toho, zda skutečně v mezidobí nedošlo v Kazachstánu k takové zásadní změně situace, která by mohla zakládat opodstatněnost nových žádostí o udělení mezinárodní ochrany.
47. Žalovaný totiž vycházel při svém hodnocení žádostí povětšinou z podkladů, které nemohly reflektovat současnou situaci v této zemi, jak ostatně přiléhavě namítali žalobci. Využil Výroční zprávu Komise Spojených států amerických pro svobodu vyznání ve světě z dubna 2021 a poté informaci odboru azylové a migrační politiky - Bezpečnosti a politická situace v zemi z června 2021. Tyto podklady ovšem již s ohledem na datum svého vzniku zachycovaly situaci v Kazachstánu před lednovými demonstracemi v letošním roce. Jejich existenci reflektoval žalovaný pouze ve velmi stručné zprávě z 15. ledna 2022, kterou si opatřil ze zpravodajství ČT24. Tato zpráva ovšem vůbec neposkytuje dostatečný obraz o protestech z ledna 2022 a jejich konsekvencích a tím spíše neposkytuje dostatek informací o tom, jak je ze strany bezpečnostních složek Kazachstánu přistupováno k muslimům nyní a jestli se postavení žalobců oproti době, kdy žalovaný i správní soudy rozhodovaly o jejich původních žádostech, nezměnilo. Tuto problematiku tak bude nutné ze strany žalovaného hlouběji prověřit a dostatečně objasnit současný stav, ve kterém se tamní muslimská komunita nachází, resp. posoudit situaci, v jaké by se žalobci v případě návratu do vlasti s největší pravděpodobností nacházeli s přihlédnutím k obsahu jejich obav a tvrzení v tomto směru vzneseným.
48. Krajský soud je toho názoru, že od doby, kdy bylo pravomocně meritorně rozhodnuto o předchozích žádostech žalobců o udělení mezinárodní ochrany, došlo v zemi jejich původu k určitým událostem, které by mohly představovat (a krajský soud zdůrazňuje, že neuzavírá, že skutečně představují; pro takový závěr nepředstavují dosud provedené důkazy dostatečný podklad) novou skutečnost ve smyslu citovaného ustanovení § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. V tomto směru proto shledal důvody pro hlubší, důkladnější prověření situace v Kazachstánu ze strany správního orgánu.
49. Pro uvedené vady řízení tak krajský soud dle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil žalobami napadená rozhodnutí žalovaného a věci mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný právními názory zdejšího soudu vyslovenými v tomto rozsudku vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
50. V dalším řízení tak žalovaný odstraní nedostatky, které mu tímto rozsudkem krajský soud vytkl. Zejména doplní spisový materiál o aktuální informace o zemi původu žalobce, přičemž bude reflektovat i důkazní návrhy, které žalobci sami vznesli nebo vznesou. Zjistí tak skutkový stav věci ve smyslu požadavků § 3 správního řádu. Na základě takto zjištěného skutkového stavu pak znovu posoudí, zda je na místě považovat nové žádosti žalobců o mezinárodní ochranu za nepřípustné nebo zda naopak bude na místě tyto žádosti posoudit meritorně. Své rozhodnutí v každém případě odůvodní přezkoumatelným způsobem splňujícím kritéria vymezená v § 68 odst. 3 správního řádu.

IV. Náklady řízení

51. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Tento závěr se vztahuje k výsledku řízení jako celku, není proto rozhodné, že v původním rozsudku krajský soud žaloby zamítnul. Konečný výsledek ohledně předmětu řízení je dán nynějším rozhodnutím, podle něhož jsou žalobci úspěšní (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008-98). Pokud jde o náhradu nákladů řízení žalobců, ti před soudem uvedli, že žádné náklady řízení uplatňovat nebudou. Soud proto nemohl rozhodnout jinak, než jak je uvedeno ve výroku II. rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 29. listopadu 2022

JUDr. Jan Rutsch v. r.
samosoudce